

Käibe olemus

Käive on **käibemaksuseaduse (KMS) § 4** lõike 1 tähenduses:

1. kauba võõrandamine ja teenuse osutamine ettevõtluse käigus;
2. kauba või teenuse omatarve;
3. kauba toimetamine teise liikmesriiki ilma võõrandamiseta oma sealse ettevõtluse tarbeks (KMS § 7 lõike 1 punkt 3);
4. kauba sundvõõrandamine tasu eest.

Põhimõisted

Käibemaksu põhimõisted on loetletud käibemaksuseaduses.

Käibemaksuseaduse tähenduses on **kauba võõrandamine** kauba valduse üleandmine koos kauba juhusliku hävimise riisikoga ja õigusega kasutada kaupa ning sellega seotud hüvesid omanikuna, sõltumata kauba asjaõiguslikust staatusest. Võõrandamine on ka kauba üleandmine komisjonilepingu alusel ning kauba üleandmine niisuguse lepingu alusel, milles on sätestatud kauba omandiõiguse üleminek kauba lepingujärgsele kasutajale lepingu lõppemise korral (kapitalirent). Kui võõrandamisel renditingimustel ei ole lepingus omandiõiguse üleminekut sätestatud, käsitatakse seda käibemaksuga maksustamisel kui teenust (kasutusrenti). Kui kapitalirendileping ennetähtaegselt lõpetatakse ja kauba omandiõigus rendilevõtjale üle ei lähe, käsitatakse tehingut samuti kasutusrendina, mille maksustatavaks väärtuseks on kauba tegeliku kasutamise aja eest tasutud rendimaksete summa.

Teenus on ettevõtluse korras hüve osutamine või õiguse (sealhulgas väärtpaberi) võõrandamine ning tasu eest majandustegevusest hoidumine, õiguse kasutamisest loobumine või olukorra talumine. Teenuse osutamine on ka elektrooniliselt edastatav tarkvara ja teave ning ostja tellimuse kohaselt spetsiaalselt koostatud või kohandatud tarkvaraga või teabega andmekandja võõrandamine.

Käive on ka see, kui kaupu ja teenuseid tarbib tasuta isiklikult või muul ettevõtlusega mitteseotud eesmärgil maksukohustuslane, tema töötaja, teenistuja või juhtimis- või kontrollorgani liige. Kaupade ja teenuste sellist kasutamist maksustatakse **omatarbena**. Kui omatarbe moodustab maksukohustuslase poolt tema ettevõtte vara hulka kuuluva kauba tasuta võõrandamine või tasuta kasutada andmine, siis omatarbena käsitatakse nimetatut ainult juhul, kui maksukohustuslane on selle kauba või selle kauba osa sisendkäibemaksu oma arvestatud käibemaksust täielikult või osaliselt maha arvanud.

Ühendusesisese kaubanduse puhul loetakse käibeks teatud juhtudel ka seda, kui **ettevõtja toimetab kauba ilma võõrandamiseta teise liikmesriiki oma sealse ettevõtluse tarbeks**. Oma kauba toimetamisega teise liikmesriiki kaasneb reeglina teises liikmesriigis registreerimiskohustuse tekkimine kauba ühendusesiseselt soetamiselt.

Käive on ka kauba sundvõõrandamine tasu eest. Käibemaksudirektiivi artikli 14 punkti 2 a) kohaselt käsitatakse kauba käibena ametivõimude poolt ja nimel tehtud korralduse alusel või vastavalt õigusaktidele vara omandiõiguse üleminekut hüvitise eest. Käibemaksudirektiivi mõtte kohaselt tuleb käsitada võrdselt olukordi, mil võimuorgan jõuab maksukohustuslasega kokkuleppele kauba võõrandamises või kui võimuorgan kasutab sundvõõrandamise õigust.

Viimati uuendatud 07.08.2025